

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van viio 3 te TONGEREN

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 125286

Instelling viio 3

Directeur Alain LANGENAKEN

Adres Sint-Truidersteenweg 17 - 3700 TONGEREN

Telefoon 012-23.11.17

Fax 012-39.21.12

E-mail alain.langenaken@viio.be

Website <http://www.viio.be>

Bestuur van de instelling VZW KaSo Tongeren-Borgloon

Adres Sint-Truidersteenweg 17 - 3700 TONGEREN

Scholengemeenschap SGKSO viio

Adres Sint-Truidersteenweg 17 - 3700 TONGEREN

CLB Vrij CLB Zuid - Limburg

Adres Dirikenlaan 4 - 3700 TONGEREN

Dagen van het opvolgingsbezoek 25-03-2014

Einddatum van het opvolgingsbezoek 25-03-2014

Datum bespreking verslag met de instelling 25-03-2014

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Johanna COEMAN

Teamleden Ria COENEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN).....	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Geschiedenis in 1A Graad 1 Grieks-Latijn, Latijn, Moderne wetenschappen	4
3.2 Geschiedenis in de derde graad Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen geschiedenis, Latijn-moderne talen geschiedenis, Latijn-wiskunde geschiedenis, Moderne talen-wetenschappen geschiedenis, Wetenschappen-wiskunde geschiedenis	5
3.3 Economie-moderne talen - Graad 3 - ASO economie, Economie-wiskunde economie	6
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	8

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 14-03-2011 tot 17-03-2011 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-03-2014 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geredieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	geschiedenis	
Graad 1 Grieks-Latijn	geschiedenis	
Graad 1 Latijn	geschiedenis	
Graad 1 Moderne wetenschappen	geschiedenis	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Grieks-Latijn	geschiedenis	
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	geschiedenis	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	geschiedenis	
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	geschiedenis	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	geschiedenis	
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	geschiedenis	

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Geschiedenis in 1A Graad 1 Grieks-Latijn, Latijn, Moderne wetenschappen

Voldoet

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerplanrealisatie voldoet globaal. In alle lesgroepen worden de drie pijlers van het leerplan (initiatie in het historisch referentie- en begrippenkader, de studie van samenlevingen in de Prehistorie, het Oude Nabije Oosten en de Klassieke Oudheid) met voldoende diepgang en spreiding behandeld. De eindtermen over vaardigheden m.b.t. werken met tijd, ruimte, socialiteit en bronnen worden degelijk gerealiseerd. De daaraan gekoppelde leerinhouden komen eveneens voldoende aan bod. Het lesmateriaal bestaat uit een verzorgde en goed uitgewerkte cursus. Er is daarin voldoende aandacht voor de betekenis van woorden en begrippen en het kennen en kunnen. Het schoolbeleid doet grote inspanningen om de versnippering van de opdrachten zoveel mogelijk te beperken.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Voor het tweede jaar werd door de vakgroep een atlas ingevoerd. Er is voldoende aandacht voor het beoefenen van ict-vaardigheden, maar de schoolinfrastructuur daartoe sputtert soms.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Zowel in opdrachten en toetsen dagelijks werk als in de proefwerken worden kennis, inzicht en vaardigheden voldoende evenwichtig geëvalueerd. Proefwerken worden deels met open boek vragen opgesteld, wat duidelijk het historisch inzicht van de leerlingen zichtbaar maakt. Er wordt binnen de vakgroep goed overlegd om de proefwerken horizontaal gelijkgericht aan te bieden. Leerlingen worden regelmatig gevraagd zichzelf te evalueren. Daarop volgt systematisch een feedback van de leraar. In het geheel van de evaluatie is ook ruimte voor vakgebonden attitudes. De overweging om over te schakelen naar permanente evaluatie werd voorlopig opgeborgen. De resultaten die de

leerlingen voor geschiedenis behalen weerspiegelen duidelijk hun historische competentie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het leerproces kent een voldoende variatie aan werkvormen. Groepswerk en coöperatief leren komen voor is en er ook aandacht voor het begeleid zelfstandig leren. Leerlijnen werden ontwikkeld waardoor de opbouw van de leerinhoud en de ontwikkeling van de vaardigheden beter opgevolgd kan worden. Afspraken binnen de werkgroep zorgen voor het gericht bewaken van de moeilijkheidsgraad. De aanbevelingen van het taalbeleid worden binnen de vakgroep toegepast. Leerlingen leren door zelfreflectie inzicht verwerven in hun leerhouding. De vakgroepwerking is, mede onder impuls van de pedagogische begeleiding, sterk uitgebouwd. en evolueert naar een leergroep. Er wordt werk gemaakt van graadoverstijgend vakgroevoerleg om nog beter de uitvoering van de leerlijnen op te volgen.

3.2 Geschiedenis in de derde graad Economie-moderne talen, Economie-wiskunde, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen geschiedenis, Latijn-moderne talen geschiedenis, Latijn-wiskunde geschiedenis, Moderne talen-wetenschappen geschiedenis, Wetenschappen-wiskunde geschiedenis

Voldoet

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De aangeboden leerinhoud is kwaliteitsvol en sluit aan bij de leerplandoelstellingen. Het lesverloop worden steeds vanuit een herkenbare probleemstelling behandeld. De cesuur tussen de twee leerjaren is duidelijk bepaald en vormt de rode draad in de behandeling van de complexere leerinhouden. Er is aandacht voor periodeoverstijgende begrippen, de transfer in andere contexten en binnen de actualiteit . Er is voldoende aandacht voor de wisselwerking tussen de verschillende domeinen. Generieke onderzoeksvaardigheden die ook in de andere vakken herkenbaar zijn kunnen nog beter op de schoolbrede aanpak aansluiten. Diverse opdrachten tonen dat de leerlingen voldoende in staat zijn om historische vaardigheden op het graadvereiste niveau te beoefenen. Er wordt voldoende aandacht besteed aan de transfermogelijkheden en de toenemende complexiteit van de opdrachten. Het onderzoekend leren krijgt voldoende aandacht, maar het is duidelijk dat het niveau van historische vaardigheden en de onderzoekscompetentie bij het begin van de derde graad nog niet steeds voldoende bereikt is, waardoor de inhaalbeweging een voorname hypotheek legt op het vereiste niveau. Om dit weg te werken is meer graadoverstijgend overleg aangewezen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

In tegenstelling tot vorige doorlichting vormt een mooi aangekleed vaklokaal nu een grote meerwaarde voor het vak. Alle leerplanvereiste leermiddelen zijn beschikbaar. Alleen de soms gebrekkige internetverbinding is een spelbreker in het beoefenen van de ict- vaardigheden of opdrachten rond het zelfstandig verzamelen van informatie..

Evaluatiesysteem

De evaluatie wordt gevormd door opdrachten, toetsen en proefwerken. De evaluatie is valide en transparant. Daarbij wordt de verhouding tussen kennis, inzicht en vaardigheden zoals dit binnen de vakgroep vastgelegd werd steeds bewaakt. De resultaten die de leerlingen voor het vak behalen liggen in dezelfde lijn van de resultaten voor de andere vakken.

Leerbegeleiding

De talrijke opdrachten stimuleren niet alleen het zelfstandig beoefenen van de historische vaardigheden, maar ook het probleemoplossend denken en leren.

3.3 Economie-moderne talen - Graad 3 - ASO economie, Economie-wiskunde economie

Voldoet

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Bij de vorige doorlichting werd vastgesteld dat de onderwijspraktijk niet beantwoordde aan de leerplanvisie en de leerplandoelstellingen en de leerplanconcepten niet werden geconcretiseerd. Er werd uitsluitend op een kennis- en leerboekgerichte manier lesgegeven. De leerlingen kregen weinig of geen kansen om zelf informatie op te zoeken en te verwerken en waren totaal niet vertrouwd met ICT en gedigitaliseerde informatie. De school kon ook niet aantonen dat de onderzoekscompetentie (specifieke eindtermen 16, 17 en 18) bij alle leerlingen werd aangebracht. Ook extra-murosactiviteiten of de inbreng van externen om de leerplanrealisatie te ondersteunen en/of te verdiepen ontbrak.

In tegenstelling tot de vorige doorlichting worden nu alle leerplandoelstellingen, overeenkomstig de leerplanvisie gerealiseerd. Het aanbod is volledig, evenwichtig en op het juiste beheersingsniveau. De leerlingen worden ruim voldoende gestimuleerd tot zelfwerkzaamheid in en buiten de klas. De gerealiseerde ICT-opdrachten hebben een toegevoegde didactische waarde voor de economische leerinhouden. Lovenswaardig is de wijze waarop de leerlingen er worden toe aangezet om de economische actualiteit te volgen. Het onderwijs is ook in voldoende mate vaardigheidsgericht. Dat blijkt o.a. uit diverse (groeps)opdrachten en de aandacht voor de ontwikkeling van de onderzoekscompetentie. Een ruime waaier aan goed begeleide extramuros-activiteiten worden doelgericht gekoppeld aan de leerplandoelstellingen.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Bij de vorige doorlichting werd vastgesteld dat een didactisch uitgebouwde economieklas ontbrak en dat de gebruikte klaslokalen lenen zich beperkt leenden tot interactieve werkvormen. De gunstige impact van hulpmiddelen (overhead- en dataprojector, computers) op de leerplanrealisering werd totaal uit het oog verloren.

Na de vorige doorlichting heeft de schoolleiding aandacht geschonken aan de uitrusting van alle leslokalen met een beamer en de inrichting van PC-lokalen met internettoegang. Toch blijkt uit de evaluaties van de opdrachten door de leerlingen dat ze nog te vaak thuis dienen verder te werken wegens (internet)problemen in de PC-lokalen. Dit is een rem voor de ICT-gerichtheid en het gepast verbinden van leerinhouden en moderne media, zoals het leerplan vraagt. Dit blijft dus een belangrijk werkpunt voor de school.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Bij de vorige doorlichting werd vastgesteld dat de evaluatiepraktijk onvoldoende gericht was op alle leerplandoelstellingen. Zowel de toetsen als de examens waren overwegend kennisgericht. Er was geen evaluatie van vakvaardigheden en -attitudes. Het evenwicht tussen inzichtelijke, reproductieve en toepassingsgerichte vragen was onvoldoende relevant. De evaluatie voldeed onvoldoende aan de eisen van validiteit en representativiteit.

Met steun van de pedagogische begeleidingsdienst heeft de vakgroep haar evaluatiepraktijk over alle graden heen onder de loep genomen. Bij het opstellen van toetsen en examens wordt vertrokken vanuit de leerplannen. Aansluitend op de huidige leerplanrealisatie is de evaluatie voldoende afgestemd op de visie van het leerplan.

De meeste vragen zijn contextueel ingebed. Het taxonomisch gehalte van de vraagstelling is gevarieerd en overstijgt duidelijk het louter kennisgerichte. De vragen bij examens, toetsen en taken zijn zorgvuldig, innoverend en uitnodigend

geformuleerd. Vaardigheden als het kunnen samenwerken in groep, het schriftelijk en mondeling presenteren en het gebruik van ICT bij dit alles worden systematisch geëvalueerd. Ook peer-en zelfevaluatie zijn goed ingeburgerd. De evaluatie voldoet nu aan de eisen van transparantie, validiteit en representativiteit.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Bij de vorige doorlichting werd vastgesteld dat met de gemotiveerde en gedisciplineerde klasgroepen in de derde graad voortdurend kansen werden gemist om routines te doorbreken in termen van activerend economieonderwijs.

Naast gerichte leerplanrealisatie en kennisoverdracht is er aandacht voor zelfontdekkend leren, de inschakeling van actualiteit, ICT en variatie in didactische werkvormen. Hierdoor wordt de intrinsieke motivatie voor het vak aangescherpt. De leerlingen krijgen voldoende activerende opdrachten tijdens (of buiten) de lessen. Communicatieve en sociale vaardigheden worden voldoende inge oefend en er wordt ruimte gecreëerd voor persoonlijk werk en voor groepswork. Leerinhouden en/of opdrachten worden door de leerlingen (in groep) uitgewerkt en voor de klas gepresenteerd.

Het lesmateriaal is inhoudsrelevant en voldoende leerondersteunend.

Deskundigheidsbevordering

Bij de vorige doorlichting werd vastgesteld dat een gelijkgerichte visieontwikkeling en samenwerking voor een leerplangerichte aanpak van het economieonderwijs in de school ontbrak. Er was nood aan begeleiding, nascholing en intensief vakoverleg om alle uitdagingen gestructureerd aan te pakken.

Na de doorlichting heeft de nieuw samengestelde vakgroep, met ondersteuning van de pedagogische begeleiding, een reeks inhoudelijke items aangepakt. Zo is er momenteel voldoende, zij het veelal informeel, overleg over een leerplangericht aanbod, horizontale en verticale samenhang en een valide evaluatiepraktijk. De interne deskundigheid en samenwerking samen met een reële vak- en schoolbetrokkenheid zijn momenteel de basis van een kwaliteitsvol economieonderwijs.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor alle structuuronderdelen.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Johanna COEMAN de inspecteur-verslaggever	Alain LANGENAKEN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	